

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

A modern gavallér.

Debrecen, 1913 március hó 5.

A modern gavallér, mint ember: isteni és földi szeszélyvel összekonstruált, eszmélő, mozgó, szertelenül gondolkozó, perverz vágyakkal, szenvedélyekkel és ideges hóbortokkal terhelt fertőző hustömeg. Élvezeti és nemi gyönyörök után vágyódása, bujálkodó csömörletes ösztöne, büntudatos önzése mindenféle emberies gondolkozás és élettani becsületes jóézés törvényén kívül álló förtelmes szenvedély, melyért mindenre képes.

Felöltözködik a jóízlés szabályai szerint; mosolygó arccal, behizelgő modorral, rokonszenvhajhászó kedélyeskedéssel takarja el a világ előtt a maga egyéni tökéletlenségének és megátalkodott gonosz voltának istenkisértő furiáit.

Legfőbb élvezete: valamelyik tisztességes embertársának megrontása; egy-egy lelkiismeretlenül kiesztelt alávalóság elkövetése, oly módon, hogy úgy, a hogy cselekedetére megindokolásként (legalább látszólag) reá lehessen alkalmazni, illetve koholni a „jóízlés s a humanizmus“ egy némely hamisan is értelmezhető szabályát... Az ilyen gonosz svihákságot tekintik ökegymásközt a legfőbb emberei erénynek és legtiszteletreméltóbb cselekedetnek. A ki ezen a téren sikereket arat, azt ők, maguk közt, — okos, ügyes, kiváló, szellemes, derék embernek tekintik. Megdicsérik. Megéjlenek. Megtapsolják. Kitüntetik. Előléptetik.

Ilyen emberek a mai társadalmi és politikai élet krémjei; sőt a krém is a legízletesebb delikátumok. Kimondhatatlan értékes, finom, jóízű emberek. (Csodák-csodája, hogy a fene mégis oly ritkán eszi meg egyiket — másikat!)

Erkölc, becsület, tisztesség. — mások erkölcsi és anyagi javainak tiszteletbentartása, — az ilyen emberek előtt naiv dajkamese a gyöngék s a hiszékenyek mulattatására, szórakoztatására... azok becsapása célzattal.

A fecsegő szószátyárság, az embereknek agyafurt megtévesztése s bolondtátele, — a meggyőződés és meggyőzés hamis látszatával és műenergiájával elfecsegett hazudozás, — a való igazság minden erényének és józan fogalmanak hitvány kijátszása és eldisputálása: mindez a modern zsenialitás, jóízlés és gavallérság nagybecsült és fényesen honorált érdeme.

Kitünően szuperál nekik a mai életberendezkedés itt nálunk. Irtóznak is minden becsületes reformtól. Nekik csak olyan reform kell, a mely biztosítja számukra a további élődieskedést. Ha imádkoznak (?), ezt is csak azért teszik, hogy ha az ő garázda csömörizlésük és istenkisértő ruf önzésük ki-

vánalma szerint reájok nézve még kellemesebbé nem változnak meg az életviszonyok — legalább maradjon úgy minden, a mint van, legalább addig, a mig az ő dicső életük tart.

Ha a kukacok a sajtban imádkozni tudnának, az imájuk hasonló lenne a mi „modern gavallérjaink“ imájához: „Tartsd meg Uram Isten ezt a sajtot“, a melyben születtem és ingyen élhetek; vagy ha ez már elkopik, úgy testem táplálása és életem tengődése szent nevében kérlek, rendelj nekem a főlemésztett helyett egy, még nagyobb potyasajtot, hogy élhessek és virulhassak abban tovább a te dicsőségedre.

Nincsen a jóknak és igazaknak itt nálunk annyi pénzü, a mennyi elég volna börtönök építésére a modern gavallérok számára.

Erdőségeink is alaposan megritkultának, ha annyi fát vágnánk ki belőle, hogy azokra külön-külön, érdekeink megfelelő megjutalmazásként felkössünk minden modern gavallért.

A közelet és magánélet legromdább poloskái ők. Örözhálára köteleznék az emberiség javarésztét, a ki a „modern gavallérok“ kipusztítására alkalmas poloskairtó szert feltalálna...

A „modern gavallér“ emberben a legrutabb állat lakik. Ez képezi az egyéni konstrukciójának vitális alkotóelemét. Erre a bestiára van ráaggatva a „modern gavallér“ külső maszkja, tetszetős kinézésű figurája. Egy telemarok hazug külsőség, mely undok hazugságból származván, természetéhez híven, önönmagát is hazug frázisokkal teszi bolonddá, s ilyen módon hirdeti magáról és a hozzá hasonlókról, hogy ők, Isten képét viselik e földön.

Rettenetes helyzete van azoknak, a kik jók és igazak és e miatt nem is képesek a „modern gavallérokhöz“ hasonlóvá aljasodni. Ezeknek megtorlás nélkül kell elszenvedni minden kiáltó gonoszságot, minden embertelenséget. Orgiákat ül a gazemberek uralma felettük, vérlázító szemérmelenséggel, ma sokkal inkább, mint valaha...

Vajha vesztüket éreznék ezek a züllött erkölcsűek, ezek a parazita életűek!...

Hiszen a tetvek is akkor csipik legérzékenyebben az eleven testet, akkor szivják legádázabban magukba a vért, a mikor vesztüket érzik.

Ime így fest a modern gavallér, mint egyén és mint közéleti tényező.

Jöjj te, eget, földet rázó vihar! Tisztisd meg a levegőt; söpörd ki az emberiném tüzhelyéről ezt a sok fertőző dögvészes anyagot, ezt a sok undok szemetet!...

Dr Király Péter.

Köz- és önérdék a városi életben.

I.

„A legrégebb takarékpénztár“ cím alatt, a Budapesti Hírlap március 2-iki számának „Közgazdaság“ rovatában egy meleg hangú bevezetéssel kísért, érdekes ismertetést olvastunk a ferenchalmi községi takarékpénztárról.

Mielőtt valamely megjegyzést fűznék e közlemény messzekiható és különösen Székelyudvarhely város közönségét érdeklő tartalmához, szóról-szóra közöljük magát a cikkelyt, mely így hangzik:

A fővárosnak a községi takarékpénztár létesítéséről alkotott szervezeti szabályzata, illetőleg ennek a belügyminisztérium részéről jóváhagyott rendelete — hír szerint — már utban van és a közel jövőben meginduló közigazgatási reformban jelentős súlyt fognak helyezni a községi takarékpénztárak létesítésére.

Hogy ez az eszme mennyire életrevaló s mekkora anyagi erőt és kulturális életet jelent a pótdók árjában uszó falvainkra, az lelkesítő tényként tűnik ki a terenchalmi községi takarékpénztár működéséből, amelynek rövid bemutatását — a községi előljárárság szíveségéből — a következőkben adjuk.

Ennél a takarékpénztárnál mindjárt szembeötlő jelenség az, hogy szintiszta sváb községben, a torontáli vidéken alapították. Valóban, csak a szorgalmas és takarékos svábok birnak kellő érzékkel a pénz forgatására, a jövedelmezőség fokozásának szükségességére és a takarékoság előmozdítására.

A ferenchalmi községi takarékpénztárt 1885-ben alapították, tehát 27 évvel ezelőtt. Akkor még Franzfeld-nek hívták e sváb községet. Az alapítás érdeme Ruppenthal Ádám jegyző személyéhez fűződik, aki maga is német temperamentumában öröklővén a takarékoság érzékét, olyan körültekintéssel és szilárdsággal szervezte meg a pénztár alapját, akár csak a derék Fáy András a Pesti hazaiét.

A személyzet alkalmazásáról az alapszabályok különben ezt írják elő: „A takarékpénztár a községi előljárárság felügyelete és igazgatása alatt áll, vezetése alatt történnek a takarékpénztári ügyletek.“ Továbbá: „A takarékpénztár igazgatója a mindenkori községi bíró, könyvvivője a községi jegyző és pénztárosa a községi pénztáros; a takarékpénztári igazgató-választmány fölötti ellenőrzést a községi képviselőtestület által saját kebeléből választandó öttagú felügyelőbizottság gyakorolja.“

A jegyző nem az ivószobában tölti el a napot, hanem a takarékpénztárban dolgozik a kettős könyvvitelben. És minő kulturális haladás az, hogy az unatkozó községi bíró nem az utcai padon rágia a pipaszárát, hanem az igazgatói székben nehéz szám-műveleteket végez!

Az alapítás csekély 40.000 koronával történt és ma már ez összesen kívül van 43 ezer koronányi rendes és 16.500 korona összegű „különleges“ tartalékalapja.

A takarékoság előmozdítására a bizalom fölkelésére a következő meglepő okos intézkedést találta ki a derék jegyző az alapszabályokban: „Betétek elfogadhatnak 1 koronától kezdve. Ezekért a felelősséget a község, mint erkölcsi testület viseli s ezért ingó és ingatlan vagyonával szavatol.“

Ennek az előrelátó bölcsességnek köszönhető aztán a takarékpénztár, hogy a legutóbbi mérlege szerint a betétek összege 689.496 koronára rug. De ennek az erősségnek a folyamánya az is, hogy a pénztintézet vívó ereje behalozza az egész vidék — más községek — hiteléletét is. Állandóan 6 százalékos kamatot fizet betétei után.

„A gyermekek kiházasítása, önállóságuk elősegítése és más hasonló célból „zárt takarékpénztári könyvek” hozatnak forgalomba, melyekre haláleset kivételével az előre megszabott időn belül visszafizetések nem eszközöltek.” Ime, a biztosítás kérdésének megoldása egyszerű és szolid alapon — házilag!

Az eddigi ismertetésünk során csak a község lakosságának hitelviszonyai és takarékosági ösztökölését érintettük a takarékpénztár irányára vonatkozóan, most pedig érinteni fogjuk azt a kérdést, hogy mennyiben szolgál és használ magának a községnek és a közjónak.

Erről nézve az 1910-iki zárószámadáshoz fűzött jelentést vesszük, a mikor az igazgatóság felölelte mindazokat a cselekedeteket, a melyeket a pénztintézet véghezvitt.

Mindenekelőtt megállapította, hogy az 1910. év végéig a tiszta jövedelem 318.704 koronát tett ki. S ez összeget a következő célokra fordította: Kifizették az alapítók létesítéséhez kölcsön fölvevő 40.000 koronát; kétféle tartalékalapot hoztak össze, a melyek összesen 180.049 koronára rugnak. Új község háza fölépítésére 11.965 koronát; orvoslak építésére 8500 koronát; községi tanterem művészi kifésztésére 2000 koronát; baromfityénzésztés emelésére 400 koronát; fiatal bikák díjazására 400 koronát; parkalap létesítésére 1600 koronát; ártézi kutak furására 8915 koronát; iskolaépületek fölépítésére 25.950 koronát; jótékonyági célokra 450 koronát; községi világitásra 3300 koronát; kövezési és járdaépítési célokra 300 koronát és a temető céljára 1500 koronát fordítottak.

Kerek huszonöt év alatt — éppen a jubileumra — közegészségügyi, kulturális, közbiztosági, jótékonyági és agrikulturnak célokra összesen tehát 63.780 koronát áldoztak a derék ferencalmiak.

S e számokat nézve, élénk kíváncsiság támad az emberben: vajjon minő falu lehet az, ahol járda van és kövezeten sétálnak a ködmönös atyafiak, a hol sűrű lámpasor világít a parkra és ahol huszonezer koronás iskola büszkélkedik a főtéren?!

Azok számára pedig, a kik kétségbe vonják, hogy az intézet szoliditása mellett valamelyes vagyoni állapotot tudna fölmutatni, — bemutatjuk a legutóbbi mérleg-, nyereség-, és veszteségszámlából a következő tételeket:

Pénztári készlet volt 1912. december 31-én 37.589 korona; 420 darab váltóban 935.305 korona; jelzálogkölcsönben 103.206 korona; betéti kamatok fejében kifizettek 31.194 koronát; a váltók utáni kamatok hoztak 58.617 koronát; jelzálogkamatok 6793 koronát.

Ime, ekkora forgalmat, s ilyen vagyoni állapotot mutat föl a bánáti kis falu, okulásul és követendő példa gyanánt az ország százezernyi községeinek. T. I.

Eddig és így szól a B. H. közleménye, melyhez a magunk városi és vármegyei érdekű megjegyzéseit: a „Székely-Udvarhely” közelebbi számában fogjuk elmondani...

A gyógynövények termesztése.

Folyó évi február 27-én igen érdekes és közhasznú előadást tartott díszes és nagy közönség előtt a kolozsvári gazdasági akadémia egyik hírneves tanára a gyógynövények termesztéséről.

Előadta, hogy Magyarországon s különösen a Székelyföldön termő gyógynövények már csak azért is igen értékesek, mert kellemes szaga és igen sok illó olajat tartalmaznak; mind az éghajlat, mind pedig a talaj nagyon alkalmas a termesztésre. Különösen ajánlja a borsmenta, fodormenta, zsálya, méhfű termesztését és a vadon termő

gyógynövények összegyűjtését a kisebb birtokosok és a szegényebb nép figyelmébe azért, mert ezeknek termesztése, összegyűjtése és szárítása gondos és odaadó pépesele munkát igényel, amit az öregek és gyermekek könnyűszerűleg elvégezhetnek. Azonban a nagyobb gazdaságok birtokosai részére nem ajánlja a gyógynövény termesztését.

Végül a lelkész és tanító urak kérték, hogy a népet a gyógynövények termesztésével ismertessék meg és arra buzdítsák.

Ezek után legyen szabad nekem is elmondani véleményeim a gyógynövények termesztésére.

Már az öreg néhai nagyapám mindig nagy gonddal gyűjtötte a vadontermő gyógynövényeket: köményt, bodza- és hársfavirágot, vadcsombort, centuriát, ökörfarkkórót; természetl: ánist, zsályát, bors- és fodormentát. Nem is ment soha orvoshoz, pedig 82 évig élt.

Ezt látva gyermekkoromban, mintegy véremmé vált nekem is a gyógynövények gyűjtése és házi orvosszerű használása. A másképen való értékesítésével nem foglalkoztam, mert nem is volt hol; nem is tudtam, hogy kell értékesíteni.

Újabb időben egyet fordult a világ keze. Nevezetesen a kolozsvári gazdasági akadémián a lelkészek és tanítók, sőt még mások részére is tanfolyamokat tartanak a gyógynövények termesztése, a nép között való terjesztése és értékesítése végett, mert ez által úgy az egyesek, mint az ország vagyonosodása előmozdítatik.

Ily tanfolyamra magam is jelentkeztem, mert szeretem a gyógynövényekkel való bibelődést is, s volna is hol termesztek; jelentkeztem azért, mert hat élő leányom van, akik közül valamelyik talán csak öröklő az én tulajdonságaim és jó gyógynövénytermelő lehetne belőle.

A tanfolyamra nem vettem föl, amiért rettentő beszus vagyok. Épen ezért ajánlom az intézők figyelmébe, hogy a tanfolyamra első sorban oly tanítókat vegyenek föl, akiknek legkevesebb három gyermeke van. Másodizben vegyenek föl oly tanítókat, akik faiskolát kezelnek.

A faiskolakezelő tanítók köteleztessenek arra, hogy a faszorok között inkább gyógynövényeket termeljenek, mint krumplit, meg paszulyt, mert ezek az oltványok növéseére káros befolyással vannak.

Végül minden járási székhelyen vagy legalább Kolozsváron beváltó intézmény volna létesítendő, ahova a tanítók, vagy gazdakörök a néptől összegyűjtve, mint központba beszolgáltatnák a gyógynövényeket.

Elmondám a nézeteim, mondja el más is. „Néma gyermeknek anyja sem érti a szavát.”

KOZMA MIKLÓS.

Méhészet.

Átmenet a kaptárrendszerre.

Székelyzsombor, 1913. március hó.

Azt hiszem, felesleges volna a kaptár előnyeivel és jövedelmével foglalkoznom. Minden jóra való méhész előtt ismeretes és teljesen tisztába van azzal, hogy a kaptár minden tekintetbe jóval fölülte áll a régóta használatban levő közönséges kupkasoknál.

Ha meglátogatunk több méhészet, azt állapíthatjuk meg, hogy a régi kaptárrendszerű méhészet még most is nagyon tul sulybau áll a kaptárrendszerű méhészettel szemben.

Ez állításomat igazolja Gál Imre méhész-egyesületi titkár az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület 1911-ik évben kiadott évkönyvében összeállított statisztikája, a melyben az udvarhelyi járásban 716 kaptárral szemben 1978 kupkast, a kereszturni járásban

1120 kaptárral szemben 3108 kupkast, az oklándi járásban 762 kaptárral szemben 2507 kupkast és így Udvarhelyvármegyében összesen 2518 kaptárral szemben 7617 kupkast tüntet fel.

Az itt kimutatott statisztikából könnyen megállapíthatjuk, hogy még mindig nagyon tulsulyban van a kaptárrendszerű méhészettel szemben s a mi kaptár van, az is azt mondhatni: papok, tanítók és hivatalnokok méhészében található.

S vajjon miért van ez így? Talán a földmives ember nem tudja a kaptárakat beszerezni vagy saját maga elkészíteni, mint a papok, tanítók vagy hivatalnokok? Avagy a kaptárkezeléshez annyi tudomány szükséges, hogy azt csak iskolát végzett emberek tanulhatják meg, vagy pedig nincs ideje a földmives embernek a kaptárral bibelődnie?

Igen sokan ezt a három tételt tartják olyan akadályul, a mi a kaptárrendszerű méhészet terjedésének útját állja. Pedig a dolog egészen másként áll.

Hiszen a kaptár beszerzése vagy készítése nem kíván oly összeget, a melyet a kisebb gazda is ne volna képes előállítani. Különösen, a ki maga készíti meg a kaptárakat. Az anyag beszerzése nem kíván oly nagy összeget, a melyet a legkisebb gazda, sőt egy jó élelmes napszámos is ne tudna előteremteni. A mi pedig a kaptár készítését illeti, kevés földmives ember találtatnék olyan, a kinek ne volna annyi kézi ügyessége, hogy a kaptárkészítést ne tudná el sajátítani; igaz, hogy csak úgy, ha akarata van hozzá...

A mi a tanulást illeti, a méhészet megtanulására nem kell jogot végzett ember; megtanulhatja bárki, csak egy kis jó akarat szükséges ehhez is; a maga hasznáért pedig bárki megteheti.

Az az állítás, hogy a kaptárrendszer nem földmives embernek való, mert nincs ideje a kaptár bibelődésével, éppen nem felel meg a valóságnak, sőt előnyösebb, mint a kupkas, mert a kaptárba ő maga irányítja a méheket, a melyre mindig kerül alkalmas üres idő.

Ezen a atokból világosan kitűnik, hogy a kaptárrendszerű méhészeti fejlődését az itt felsorolt okok legkisebbet sem akadályozzák. Az egyik és legnagyobb hiba, a mi a fejlődésnek útját állja: első sorban a régi rendszerű, megszokott ódsiság és a nemtörődömség.

Nem vonható kifogás alá, hogy mindenféle átalakulás (újítás) s így a méhészeti is egy kis nehézségbe ütközik. De hát minden átalakulásnak van egy átmeneti útja, a melyen rázkódtatás nélkül lehet átmenni a jobb és célhoz vezető utra.

A méhészetnek a régi rendszerből az újrendszerbe átvezető útja a kupkasokra alkalmazott keretes ládából áll, a melyet pótládnak is neveznek.

A pótláda előállításá csekély kiadást kíván, illetve kevésbe kerül s azzal a kezdő (kezdő méhésznek mondhatom, ha harminc éve, hogy méhész is valaki, ha csak kupkasokban méhészkedett) méhész biztosan elsajátítja a kaptárkezelést. Ezáltal jobban megismerkedik a méhek társadalmi életével. Mintegy beavatkozik a munkájukba, a méhek belső életének titkaiba. A méhész jövedelme pedig megkétszereződik, a mi sarkalni fogja a kaptárrendszerre való áttérésre. A pótláda készítését és a vele való eljárást a következő közleményben ismertetem meg.

(Vége köv.)

AMBRUS ANDRÁS,
méhész.

OLVASSUK és terjesszük a függetlenségi lapokat, ezek védik jogainkat, küzdnek a hazáért!

HIREK.

— **Kossuth Lajos emlékezete.** A szövetség ellenzéki pártok elhatározták, hogy ebben az esztendőben együtt ünneplik meg Kossuth Lajos emlékezését. Március hónap 20-án, a legnagyobb magyar halálának évfordulóján, a temetőben folyik le az emlékezés ünnepe. A nagy halott sírjánál Ráth Endre képviselő mond beszédet. A közös lakomát e hónap 27-én tartják meg, amelyen az ünnepi beszédet Bottlik István képviselő mondja.

— **Március 15-én** a magyar szabadság emlékünnepén, a székelyudvarhelyi Székely Dalegylet ez évben is megtartja hazafias ünnepélyét. A műsor összeállításán most buzgólkodik a vezetőség s remélhetőleg rövid időn belül köztudomásra adják.

— **Az oklándi választás** ma (csütörtökön) lesz — előre láthatólag — igen csendes alakban. De azért a vármegye minden részéről összpontosított, mintegy 40 csendőr és 2 század katonaság vigyáz a rendre. Az ellenzéki jelölt: Ürmösi József homoródszentpáli pap, aki a zászló becsületéért vállalta a jelöltséget és pedig nem minden reménység nélkül. Ha megválasztása nem sikerülne, az egyrészt a mai választási rendszer helytelen voltának, másfelől meg a központi pártvezetőségek szűkkeblűségének tulajdonítható. Annyi tény, hogy a csekély 2000 K-nyi fuvarköltés biztosítása mellett, a munkapárti jelölttel szemben az ellenzéki küzdelem teljes sikerrel járt volna.

— **Dr Nagy György — nem jön.** A „Székely-Udvarhely“ mult számában írtuk, hogy Dr Nagy György, a Magyar Köztársasági Párt elnöke is részt vesz az oklándi kerület választási harcában — a függetlenségi jelölt támogatása céljából. Erre vonatkozólag kedden a következő táviratot veitük: Csütörtökön a törvényszéknél védő vagyok. Választásra nem mehetek. Győzelmet kíván tiszta szívből: Dr Nagy György.

— **A székely ipari kirendeltség** szervezése alkalmából a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara szakelőadásokat rendez. Az előadásokat két órán át vita követi. A legközelebbi előadás e hó 7-én (pénteken) este 5—7 óráig lesz Marosvásárhelyt. László Gyula, a kamara kiváló gyakorlati tudású másodtitkára tart előadást, melyben indítványt tesz a székely ipari kirendeltség cselekvőképes szervezettel és támogatással való ellátása tárgyában. Szíves örömmel vettük a kamara azon értesítését, hogy a Székelyföld más városaiba is hajlandó ez előadásokat kiterjeszteni.

— **A börtörvény megsértése.** Fölmerült eset alkalmából elvi határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy a börtörvény rendelkezéseinek ki nem függesztése és a bornyilvántartás nem vezetése által elkövetett kihágás az idézett törvény 13. és 14. szakaszába ütközik és a 41. szakasz 6. pontja, valamint a 42. szakasz 3. pontja alapján szabandók ki a büntetések.

— **Előadás a vármegyénél.** Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár intézményéről — mint korábban említettük — e hó 11-én (kedden) d. e. 10 órától kezdődőleg a vármegyeház disztermében Fáy Gyula cs. és kir. kamarás, az intézet igazgatója, ismertető előadást fog tartani. Ez alkalomból alispáni megkeresésre Hlatky Miklós, a vármegyei népnevelési egyesület elnöke és Gyerkes Mihály a tanítóegyesület elnöke az összes tagokhoz felhívást küldöttek és az előadáson való megjelenésre hívják. A közhasznú intézmény minél szélesebb körű bevezetése és felkarolása kívánatos s a nép érdekében szükséges. A magunk részéről is ajánlunk a közönség támogatására.

— **Egy kanca, mint választási áldozat.** Mult csütörtökön programbeszédet mondott a munkapárti báró jelölt Oklándon. A mint a falusi eljárók hazafelé vágattak, Homoródszentpáli község között két szekér összekötéséből Kelemen Lőrinc homoródszentpáli székely gazda került ki károsként, mivel 800 K értékű kancáját a másik fogat rudja szügyén keresztül szurta és az rögtön kiszenvedett. Ha nem lesz munkapárti programbeszéd és tokány, bizonyára otthon marad Kelemen s akkor a drága kancája is élethez érhetne volna meg a választást, mely amugy sem lehet valami hosszú életű a mai zür-zavaros időszakban. De hát a kanca-sors könyvében máskép vala megírva. Annyi tény, hogy Kelemen gazda míg él, folyton átkozni fogja a mungó tokányt, mely miatt ily érzékeny kára esett ökemének.

— **Székely közigazdasági alap.** Köllő Ignác marostordavármegyei alispán székely nemzeti fontosságú indítványával a „Székely-Udvarhely“ közelebbi számában foglalkozunk.

— **Az Országos Magyar Szövetség** vasárnap délelőtt Bereczik Árpád elnöklésével megtartotta ez évi közgyűlését. Az elnök megnyitja után Csányi István dr főtitkár a titkári és pénztári jelentést terjesztette elő, a mit a közgyűlés elfogadott. Utána újból megválasztották a régi tisztikart, majd Meller Emil dr görög-katholikus esperes az új görög-katholikus magyar egyházmegyéről tartott előadást. Azután Ákos István igazgató hosszabb előadást tartott a magyar iskolák államosításáról. Indítványára külön bizottságot alakítottak az oláh izgatás ellensúlyozására és ez a küldöttség tisztelegni fog a közoktatásügyi miniszternél is. Felszólaltak még Körösi Henrik tanfelügyelő, Timon Ákos egyetemi tanár és Szóts Elek dr orvos.

— **A korcsmáros joga.** A kir. Kuria most publikált 6957/1912. számú ítélete szerint a magánlak megsértése szempontjából a lakás s az üzlethelyiség között különbség nincsen. A korcsmárosnak vagy hozzátartozóinak nem lehet tehát elvitatni azt a jogát, hogy saját személyük és vagyonuk biztonsága céljából, ugyszintén a korcsmában tartózkodó személyek és azok vagyonának biztonsága céljából az ezeket veszélyeztető egyének távol tartása vegett a korcsmát bármikor, tehát a záróra előtt is becsukhassák. A becsukott korcsmahelyiségbe a tulajdonos beleegyezése nélkül történt behatolás magánlaksértést képez.

— **Hivatalos feljegyzések.** Az elmúlt február hónap Székelyudvarhely város közegészségügyére elég kedvező volt. A ragályos emberi betegségek közül mindössze 1 kanyaró és 5 számarhurutos eset fordult elő. A cselédnyilvántartásba 47 bejegyzés történt. Fegyvertartási engedélyt 6 esetben adtak ki és a toloncoltak száma 10 volt. A szállodákban 68 idegen vendég fordult meg. Elhullott 2 drb borju és 1 drb sertés.

— **Tenyészállat kiállítás.** A székelykereszturi országos jellegű, erdélyi magyar fajta állatok kiállítása február 28-án történt meg. 125 drb erdélyi és 13 drb nyugati bikát hajtottak fel. Tehén és üsző 53 drb volt. Az első állami díjat a róm. kath. státus radnóti uradalmának Szarvasa, II. Ugron Zoltán Káplárja, III. Végh Gyula Hájasa, IV. Papp-Zakor József Fináncá, V. Bárczay Gyula Fátyola, VI. Gróf Somsich Csákója, VII. Gálfalvi János (Gagy) Jósakája, VIII. özv. Szakács Mózesné (Ujszékely) Vidámja; az E. G. E. 200 K-ás díjat Gyárfás Endre Bimbója és az O. M. G. E. 100 K-ás díjat Szóke Gergely Bojtárja nyerte el. Díjazták: Nagyalambfalva Kados, Székelykeresztur Basa, Bözöd Bimbó, Kissolymos Csalfa nevű bikáját. Borjas tehenükért: Fekete Pál (Bögöz), Varga Sándor (Nagyalambfalva), Kovács Károly (Székelykeresztur), Veres Mózes (Bögöz), Firtos Gergely (Székelykeresztur), Varga Mózes (Bögöz); 3 éves üszőkért: Nagy János Székelyszentábrahám, Benczedi

Ferenc Tarcasfalva, Firtos Áron Gagy, Horváth Sándor Székelykeresztur, Vári Dénes Siménfalva, Varga Mózes Bögöz; 2 éves üszőkért: Horváth Sándor Székelykeresztur, Kerestély Márton Székelyszentábrahám, Elek Dénes Siménfalva, Firtos Dénes és Firtos Gergely Székelykeresztur nyertek díjat.

Közönség köréből.*

Székelykeresztur-köri Népbank közgyűlése.

A „Székelykeresztur-köri Önségélyző Népbank“ XLI-ik rendes közgyűlését Székelykereszturon március 2-án tartotta meg. A tagok egyrésze különös nagy érdeklődéssel jelent meg, illetve jelentettek meg őket a kortések nem annyira az intézmény „vagyion“-mérlege fölötti kíváncsiságból és érdekből, mint inkább a népbank tisztikarának újbóli szervezkedése érdekében.

Az intézmény 41 évi fennállása óta a piculánkénti (20 fillerenkénti) gyűjteményéből ma már 308.077 K 77 fillér vagyonnal rendelkezik s ennek alapján tisztikarának évi 4040 K rendes fizetéseket és 1082 K napidíjakat osztogathat ki, mert az intézmény keletkezésekor az akkori tisztviselői kara „humanizmus“ céllal tiz-éveken át ingyen, illetve honorárium nélkül vezette azt.

Akkor a tagok az intézménynek a vagyion szaporulatának kíváncsiságából és érdekből gyülekeztek össze és sorrend szerint „díjtalanul“ vezették azt s kezelték hetenkint egy napon.

Mig ma, midőn egyes tisztviselőjének jelentékeny fizetéseket és napidíjakat fizethet — mit lehetett észlelni a tisztikarának megújításánál? Azt, hogy az egyes állások betöltésében különböző és felhaborító fogások, eljárások vétettek igénybe egyesek által és ezzel az intézménynek is ártva, társadalmi életünket jelentékeny részben ismét megméltelyezték, mert az intézménynek a kezdet nehézségeivel küzdők s érdemekkel bíró ügyvezetőivel szemben is figyelmetlenséget követtek el.

Feltűnő jelenség mi nálunk is, hogy az ily állások betöltésére magas és ellenkező hivatással bíró egyének törekednek, mint pl lelkészek és tanárok, — holott egyik sem egyeztethető össze az ilyesmivel, mert hiszen az anyagiak ellenségei lévén a lelkieknek, senki sem szolgálhat két urnak, vagyis Istennek és a Demonnak...

Már pedig a Székelykeresztur-köri Önségélyző népbankban is ma már három Pap illetve lelki pásztor működik a Démon oltárán és hat olyan tisztviselő, a kik más, itteni bankoknak is egyben érdekelt tisztviselői...

Mire valc tehát ez a kapzsiság és társadalmi élet-bontás! Hagyják ezt azoknek, a kiknek az a hitvallásuk, hogy: Lélek, lélek, de miből élek!? s maradjanak az „Egy“ Urnak szolgálatában és a valódi „szeretet“ ápolásában... **Brutus.**

* E rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak a beküldő felelősségére. Szerk.

— **500 cigaretta egy óra alatt.** Azok, akik töltik cigarettájukat s így jól ismerik a cigaretta csinálás unalmas és időtrábló voltát, bizonyára örömmel fogják e sorokat olvasni. Egy angol mechanikus elmés szerkezetű gépet talált fel, melynek segítségével 500 cigaretta hüvelyt lehet egy óra alatt megtölteni. A találmányra Radó Béláné kassai dohánytözsdeje kapta meg az egyed-árusítási jogot. A gép ára 5 korona s kapható 2, 3 és 4-es számú nagyságban. A gyorstöltő cigarettagépet Radó Béláné dohánytözsde tulajdonos (Kassa, Deák Ferenc utca 18.) utárvét vagy az összeg előzetes beküldése mellett küldi szét.

Sok betegséget elkerül, megelőz, s ha a baj beütött, otthon önmagán is segíthet az **ÉLET KÖNYVE**

állandó házi orvos módszerével. — Posta-utalvány szelvényén azonnal rendelje meg. — Három koronáért bérmentesen küldi a „Székely-Udvarhely” 48-as politikai székely ujság kiadóhivatala Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.
NE FELEDJE EL! Három koronáért önmaga és családtagjai életét is a haláltól megmentheti.

Kiadó azonnal Eötvös-utca 9. sz. alatt emeleti csinosan butorozott, kényelmes, 3 ablakos utcai szoba; ugyanott szerényebb igényűnek, esetleg magányos nőnek udvari szoba, butorozva, vagy anélkül

Magyar Könyv- viteli Folyóirat.

Havi szaklap a számvitel ismeretek fejlesztésére

Gyakorlati Könyvelő

rendes havi mellékletei. Az ipari és kereskedelmi könyvitel megtanulására, legújabb és legjobb módszerek alapján. Szerkesztőség és kiadóhivatala Budapest, IX., Mester-utca 27. sz. Kérjen azonnalmutatószámot, melyet ingyen küld a kiadóhivatal.

Milliók

.. használják ..

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-
ság, göres és hörhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített

bizonyítvány orvosok és

magánzóktól a biztos ered-

ményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon!

Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60

f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drog-

eriárakban, valamint: **ZSETKEY JÁNOS**

gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz.
.. elad és saját költségén ..
párcelláz

Kovács Elek
ingatlan forgalmi irodája
Marosvásárhelyt,

Apaffy Mihály utca 2. szám.

Ugyanott több kisebb-nagyobb

.. birtok eladó. ..

Azonnal kiadó egy 75 holdas,

egy 300 holdas, egy 400 holdas

birtok *mezőgazdasági szeszgyár-*

ral, egy 700 és 1600 holdas

.. földbirtok. ..

Pénzt, bármely összegben,

betáblázásra legelőnyösebben

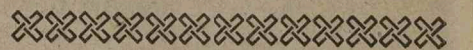
elhelyez, kölcsönügyleteket,

biztosításokat *gyorsan lebonyolít.*

BOR!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnéi

a legjobb minőségben, nagy válas-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható

**Udvarhelyvármegye Nemes Csa-
ládjai.** Szerkesztette: Pálmay József.

Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart

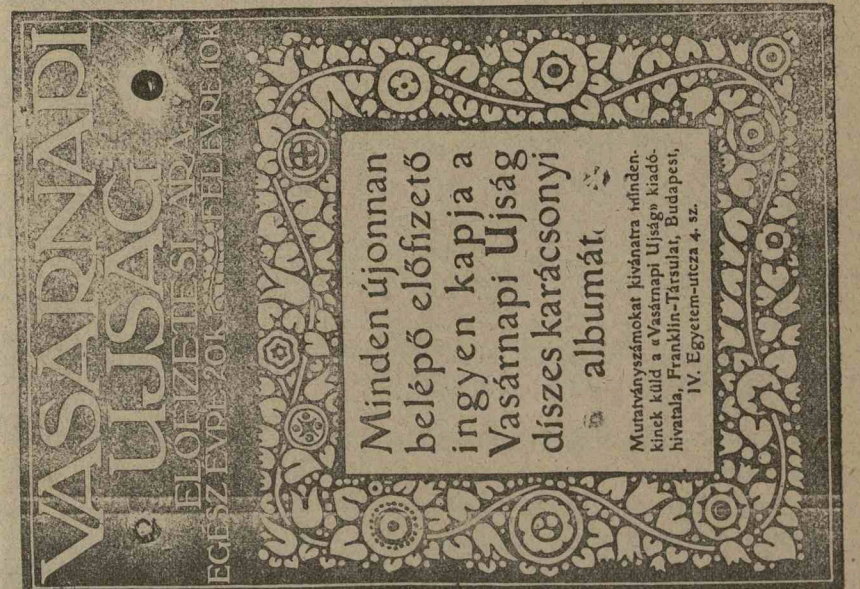
kapható: Betegh Pál könyvkiadónál

Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállí-

tott, az egyes családok címereivel

illusztrált mű, igen becses család-

törénetiadatokat tartalmaz.

ÉRTESETÉS.

Üzlet átalakítás miatt.

a raktárainban levő összes férfi és nőidivatáruccikk, készruhák, cipők, tehénneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalom bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

**Csekély 2
koronáért
egész éven
át olvas-
hatja a Szé-
kely-Udvarhely
1848-as függet-
lenségi politikai
ujságot — tár-
saságban. Kér-
jen azonnal
mutatószámot és fizessen
elő e vérbeli
székely lapra.
Nyílt, őszinte,
bátor s ha szük-**

Meghívók

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések, valamint bármiféle nyomtatványok **gyorsan, előnyösen beszerezhetők** Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

ség: kerlelhet-
len- ostorozója
bármely vissza-
élésnek; a szé-
kelység ügyeit
szívből fakadó
szeretettel vé-
delmezi. Min-
den igaz szé-
kelynekerkölcsi
és önmaga
iránti köteles-
sége volna te-
hát hathatósan
támogatni az ő
lapját: a „Szé-
kely-Udvarhely“-t.